

สัจนิยมมหัศจรรย์ในนวนิยาย เรื่อง สมิงสำแดง ของเอกา กุณิยาวัน¹

ศิวกร แกร์* มาโนช ดินลานสกุล และ พัทฉลิน จินนุห์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ประเทศไทย

Magical Realism in Eka Kurniawan's *Lelaki Harimau*

*Siwakorn Raekroon * Manoch Dinlansagoon and Phatchalin Jeennoon*

Faculty on Humanities and Social Sciences, Thaksin University, Thailand

Article Info

Research Article

Article History:

Received 23 April 2021

Revised 8 December 2021

Accepted 10 February 2022

คำสำคัญ

สัจนิยมมหัศจรรย์

สมิงสำแดง

อินโดนีเซีย

* Corresponding author

E-mail address:

kongsiwakorn119@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาวิธีการประพันธ์แนวสัจนิยมมหัศจรรย์ในนวนิยาย เรื่อง สมิงสำแดง ของเอกา กุณิยาวัน พบว่าผู้แต่งใช้กลวิธีที่โดดเด่น 3 กลวิธี ได้แก่ การสร้างเหตุการณ์ พบ 3 เหตุการณ์ คือ มาร์ซีโอสมูกับเสือขาว เป็นสัญลักษณ์ของวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีอิทธิพลเหนือภาวะสมัยใหม่ มาเมห์เห็นเงา และแวมตาเสือในร่างของมาร์ซีโอ เป็นสัญลักษณ์ของวัฒนธรรมเก่าที่มีอิทธิพลเหนือวัฒนธรรมใหม่ และมาร์ซีโอฆ่าอันวาร์ ซาดัต เป็นสัญลักษณ์ของชนพื้นเมืองที่ต่อต้านผู้บุกรุก การสร้างตัวละคร พบ 2 ตัวละคร คือ มาร์ซีโอ เป็นสัญลักษณ์ของผู้สืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่น และเสือขาว เป็นสัญลักษณ์ของบรรพบุรุษของชนพื้นเมือง และการสร้างฉาก พบ 1 ฉาก คือ หลุมศพของกอร์มา บิน ซูเอิบ เป็นสัญลักษณ์ดินแดนที่ไม่ต้อนรับคนนอก ส่วนแนวคิดที่นำเสนอผ่านสัจนิยมมหัศจรรย์ในนวนิยาย เรื่อง สมิงสำแดง ของเอกา กุณิยาวัน พบว่าผู้แต่งนำเสนอแนวคิดสำคัญ 2 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นท้องถิ่นอินโดนีเซีย คือ รูปปั้นเสือลิลิงจี ญิน เลอเล็ด ซามัก และนิทานสุมาตราที่เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นท้องถิ่น และแนวคิดเกี่ยวกับการโต้กลับเชิงวัฒนธรรม สังคม และประวัติศาสตร์ของความเป็นท้องถิ่นกับความเป็นเมืองหลวง ได้แก่ บรรพบุรุษเมือง และมะ ราบิอะห์ ที่นำเสนอประวัติศาสตร์ท้องถิ่น นูราเอนี กับห้องครัว ที่นำเสนอพื้นที่หลบซ่อนของผู้หญิงในสังคมอินโดนีเซียสมัยใหม่

¹ บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของสารนิพนธ์ เรื่อง "สัจนิยมมหัศจรรย์ในนวนิยายเรื่อง สมิงสำแดง ของเอกา กุณิยาวัน" สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Keywords:

Magical Realism,
Lelaki Harimau,
Indonesia

Abstract

This article focuses on the composition techniques of magical realism in the novel *Lelaki Harimau* by Eka Kurniawan. The author uses three techniques to present three events in the novel. First, Margio fighting with the White Tiger is a symbol of the local culture that has an influence over modern conditions. Second, Mameh seeing the shadow and the eyes of the tiger in Margio is a symbol of the old culture that has an influence over the new culture. Third, Margio killing Anwar Sadaat is a symbol of the indigenous people who oppose invaders. Two characters, Margio and the white tiger, are symbols respectively of the successors of the indigenous culture and the indigenous ancestors. The scene at the Gorma bin Sueb Grave is a symbol of a land that does not welcome outsiders. Furthermore, two specific ideas presented through magical realism were also found. The idea of Indonesian locality is represented by the Siliwaggi tiger statue Leeled samak and the Sumatran tales that symbolize locality. Then there are the ideas of cultural, social and historical countermeasures including the ancestors of the city and Ma Rabiah that represent local history. Moreover, Nuraini and the kitchen offer a hiding space for women in modern Indonesian society. Finally, cocoa plantations and samurai swords represent colonial invasion.

1. บทนำ

1.1 ภูมิหลัง

การวิเคราะห์นวนิยายมีหลายแนว ผู้วิเคราะห์ต้องนำแนวการวิเคราะห์ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับนวนิยายแต่ละชิ้น แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องวรรณกรรมนั้นเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่ามีความสำคัญต่อการวิเคราะห์วิจารณ์นวนิยาย ดังที่สุธา ศาสत्री (2525, น. 99) กล่าวถึงการเลือกทฤษฎีที่ส่งผลกระทบถึงการวิจารณ์นวนิยาย สรุปได้ว่า การเลือกทฤษฎีที่จะใช้ในการวิจารณ์นั้นเป็นการตัดสินใจที่สำคัญมาก อาจเป็นเหตุของความล้มเหลวในการวิจารณ์หรือเป็นเหตุทางวิชาการซึ่งอยากจะแก้ไข การเลือกทฤษฎีจึงเพื่อใช้เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการวิจารณ์ผลงานของผู้ประพันธ์ที่แสดงออกมา โดยในปัจจุบันมีการนำแนวคิดหรือทฤษฎีต่างๆ มาประกอบการวิเคราะห์หรือวิจารณ์วรรณกรรมที่สอดคล้องตัวบท ขณะเดียวกันนวนิยายแนวสังคมนิยมหัตถกรรมก็กำลังเป็นที่พูดถึงอย่างมากทั้งในวงการวรรณกรรมไทยและวงการวรรณกรรมโลก สังคมนิยมหัตถกรรมมีความน่าสนใจคือเป็นการหลอมรวมเข้าด้วยกันของวรรณกรรมสองรูปแบบ คือ วรรณกรรมแนวสังคมนิยม (Realism) และวรรณกรรมแนวแฟนตาซี (Magical) โดยใช้การสลายสองขั้วพรมแดนระหว่างความจริงและความมหัศจรรย์ ทำให้ผู้อ่านตั้งคำถามและเคลือบแคลงสงสัยกับปรากฏการณ์ในนวนิยาย

เวนต์ บี. ฟาริส (อ้างถึงใน ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช, 2559, น. 23) ได้สรุปลักษณะอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของวรรณกรรมสังคมนิยมหัตถกรรม ดังนี้

1. ตัวบทมีองค์ประกอบที่เป็นเรื่องมหัศจรรย์อย่างปราศจากข้อกังขาใด ๆ ทั้งสิ้น นั่นคือเราไม่สามารถจะอธิบาย “ความมหัศจรรย์” ด้วยกฎเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์ใดๆ หรือสามัญสำนึกทั่วไปในชีวิตประจำวัน

2. บทบรรยายเน้นรายละเอียดความเหมือนจริงของปรากฏการณ์ โลกในชีวิตจริงตามแบบฉบับของวรรณกรรมสังคมนิยม แม้แต่เหตุการณ์มหัศจรรย์ก็ได้รับการบรรยายอย่างละเอียดด้วยน้ำเสียง ลีลา และแสดงว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นเรื่องปกติเรื่องหนึ่ง

3. ผู้อ่านอาจเกิดความรู้สึกลังเลไม่แน่ใจในปรากฏการณ์ในท้องเรื่องว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องปกติหรือเรื่องมหัศจรรย์ เนื่องจากปรากฏการณ์ดังกล่าว อธิบายในเชิงความสมจริงตามขนบวรรณกรรมสังคมนิยมก็ได้ หรือจะอธิบายในเชิงมหัศจรรย์ตามแบบฉบับวรรณกรรมแฟนตาซีก็ได้

4. ผู้อ่านได้รับประสบการณ์ของการกำลังก้าวเข้าไปสู่โลกสองโลกที่หลอมเข้าหากันเหมือนยืนอยู่ ณ ธรณีประตูที่กั้นโลกสองโลก คือ โลกแห่งความมหัศจรรย์ และโลกแห่งความเป็นจริง โดยธรณีประตูหรือเส้นแบ่งโลกทั้งสองโลกนี้มีได้คงที่ตายตัว หากมีลักษณะสั่นไหวไม่หยุดนิ่ง ณ ที่ใดที่หนึ่งอย่างตายตัว

5. นวนิยายแนวนี้อาจตั้งคำถามกับแนวคิดหลักๆ ที่ทุกคนยอมรับว่าจริงโดยดูขงู๊ และปราศจากข้อกังขาใดๆ ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดเรื่องเวลา สถานที่ และอัตลักษณ์

ขณะที่ สปีนดูเลอร์ (2536, อ้างถึงใน สุรเดช โชติอุดมพันธ์, 2554, น. 21) ได้จำแนกลักษณะของวรรณกรรมสัจนิยมมหัศจรรย์ ที่คล้ายคลึงกับมอง ไวสแกร์เบอร์ (ม.ป.ป., อ้างถึงใน สุรเดช โชติอุดมพันธ์, 2554, น. 21) ที่เสนอไว้ว่า สัจนิยมมหัศจรรย์มี 2 ประเภท คือ ประเภทปรัชญา (scholarly) และประเภทตำนานหรือคติชน (mythic หรือ folkloric) ในประเภทแรก สัจนิยมมหัศจรรย์มุ่งเน้นตั้งคำถามเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องปรัชญาหรือจักรวาลที่มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่มากกว่าที่จะให้ความสำคัญกับภูมิปัญญา หรือตำนานประจำถิ่น ในขณะที่สัจนิยมมหัศจรรย์ประเภทที่ 2 จะให้ความสำคัญกับค่านิยมของท้องถิ่นมากกว่า ในแง่หนึ่งกล่าวได้ว่าสัจนิยมมหัศจรรย์ประเภทแรกให้ความสำคัญกับมุมมองในการพยายามทำความเข้าใจที่เป็นปกติธรรมดาให้ดูแปลกประหลาด เพื่อให้ผู้อ่านฉุกคิดเกี่ยวกับภาวะการณ์การดำรงอยู่ของมนุษย์ในแง่ของปรัชญาอันเป็นสากล เป็นการเพ่งพินิจหาความมหัศจรรย์ที่ซ่อนอยู่ใต้ความเป็นจริงตามแบบของโรห์ จึงนับได้ว่าเป็นการแสวงหาความมหัศจรรย์ในระดับของการรับรู้ความเป็นจริงหรือญาณ (epistemological) ส่วนสัจนิยมมหัศจรรย์ประเภทที่ 2 เป็นการให้ค่ากับพื้นที่ ในแง่ที่พื้นที่เป็นแหล่งให้กำเนิดความมหัศจรรย์ เนื่องจากความเชื่อ ตำนาน เทพปกรณัมต่าง ๆ เอื้อให้ความมหัศจรรย์คงอยู่ในระดับของภาวะความเป็นจริงเอง (ontological)

วรรณกรรมสัจนิยมมหัศจรรย์ปรากฏในหลายพื้นที่ทั้งละตินอเมริกา ยุโรป และเอเชีย พ.ศ. 2561 มีการแปลนวนิยายสัจนิยมมหัศจรรย์จากกลุ่มประเทศอาเซียนอย่างประเทศอินโดนีเซียเป็นภาษาไทย คือ นวนิยาย เรื่อง สมิงสำแดง ของเอกา กุณียาวัน นวนิยายสมิงสำแดงเป็นนวนิยายที่ได้รับการยอมรับในฐานะนวนิยายแนวสัจนิยมมหัศจรรย์เรื่องหนึ่งจากทั้งในวงการวรรณกรรมไทย และวงการวรรณกรรมโลก สมิงสำแดงเป็นเรื่องเล่าของเด็กหนุ่มมาร์ซีโอที่เกิดในครอบครัวที่มีตำนานเสือขาวผูกพันอยู่ในสายเลือด เขาได้ยินเรื่องเล่าว่าปู่ของเขาสมสูกับเสือซึ่งภายหลังเสือตัวนี้ตกทอดมาถึงเขา และเป็นวีรบุรุษปกป้องหมู่บ้านจากการรุกรานของเจ้าอาณานิคมที่เข้ามาในพื้นที่ โดยปัจจุบันเขาอยู่กับครอบครัวที่แตกแยก พ่อทุบตีแม่ และน้องสาวคนสุดท้าย เขาว่างใจได้เพียงน้องสาวคนกลาง ซึ่งร่วมเผชิญความโหดร้ายในครอบครัวด้วยกัน จนวันหนึ่งหลังอันวาร ชาติได้โต้เล่นชู้กับแม่เขา และพูดจาทำร้ายจิตใจของเขา มาร์ซีโอกระโจนขย้ำคอเหยื่อจนขาดหัวอะด้วยทำยีนสองขาพลั้งอันมหาศาลผิดมนุษย์ เมื่อเหตุการณ์คลี่คลาย มาร์ซีโอถูกจับกุม และไม่อาจคลี่คลายความมหัศจรรย์ที่เกิดขึ้นกับตัวเองได้

ในนวนิยาย เรื่อง สมิงสำแดง มีบริบทของตำนานท้องถิ่นอยู่มากซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมความเชื่อท้องถิ่น ได้แก่ ญินโคตัม ตำนานเกี่ยวกับกษัตริย์สลีวังจี ตำนานเกี่ยวกับจินตาคู Astika (2020) กล่าวว่า โคตัม เป็น ญิน (Jin) ประเภทหนึ่ง อาจเรียกว่า ญินโคตัม (Jin

Khodam) หมายถึง ภูต วิญญาณ หรือมารที่มีพลังวิเศษซึ่งสามารถเป็นสหายกับมนุษย์ผู้ที่ทำสัญญาเชื่อเชื้อมาเป็นเจ้าของได้

Millenial (2020) กล่าวว่า ตำนานกษัตริย์สิลวิงเริ่มที่พระองค์เดินทางไปยังน้ำตก มีฝูงเสือขาววิเศษมาทำร้ายแต่ไม่สามารถทำร้ายพระองค์ได้ ตรงกันข้ามเสือหลายตัวล้มลง จากนั้นราชาแห่งเสือขาวชื่อหม่องโบดาสก็ก้าวเข้ามา และเกิดการต่อสู้อย่างดุเดือดขึ้น พระองค์เอาชนะราชาแห่งเสือ ภายหลังราชาแห่งเสือขาวและกองทัพเสือขาวยอมเป็นโคดัมของกษัตริย์สิลวิง

Hanif (2019, p. 5) ได้อธิบายผลการสัมภาษณ์ของ Azwar Sutan Malaka ซึ่งเป็นบุคคลที่สนใจเกี่ยวกับตำนานจินตาคูไว้ว่า มีเรื่องเล่าว่าร่างเดิมของจินตาคูเองคือมนุษย์กลุ่มหนึ่งที่ถูกเรียกว่า ดิงกาส เป็นกลุ่มคนที่มีความผูกพันทางด้านจิตวิญญาณกับเสือมาก จนทำให้คนเหล่านี้เริ่มกลายร่างเป็นเสือซึ่งถูกเรียกว่าจินตาคู ชาวเกอรินิจเชื่อว่าดิงกาสเป็นบรรพบุรุษของพวกเขา ในตำนานกล่าวว่าดิงกาสเป็นเหมือนผู้พิทักษ์หมู่บ้านและผืนป่า

ตำนานที่กล่าวมาข้างต้นนั้นจะมีลักษณะที่สอดคล้องกับตำนานของเสือขาวในนวนิยายที่สมสู่กับมาร์ซีโอ ด้วยตัวนวนิยายไม่ได้ระบุว่าเสือขาวนั้นเป็นความเชื่อชนิดใด จึงอาจหาความสอดคล้องได้หลายประการกับตำนานข้างต้น

นวนิยายสมิงสำแดงมีชื่อเดิมว่า LELAKI HARIMAU เขียนโดย Eka Kuraniawan นักเขียนชาวอินโดนีเซีย โด่งดังระดับโลกเมื่อทะลุเข้าถึงรอบ Long-list รางวัล The Man Booker International ประจำปี ค.ศ. 2016 สมิงสำแดงเป็นผลงานที่เพิ่งได้รับการตีพิมพ์เป็นภาษาไทยเมื่อปี พ.ศ. 2561 โดยสำนักพิมพ์ ไลต์ เฮาส์ โดยเพ็ญศรี พานิช เป็นเรื่องราวของประเทศอินโดนีเซีย ที่มีบริบทเกี่ยวกับตำนาน ความเชื่อต่าง ๆ ที่มีหัตถกรรมและน่าสนใจ อีกทั้งตัวบทนวนิยายยังผูกเรื่องได้น่าติดตาม และซุกซ่อนแนวคิดสำคัญไว้อย่างน่าศึกษา เหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษา สังนัยมมหัตถกรรม เพื่อศึกษากลวิธีการประพันธ์แนวสังนัยมมหัตถกรรม และแนวคิดที่นำเสนอผ่านสังนัยมมหัตถกรรม ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาวิธีการประพันธ์แนวสังนัยมมหัตถกรรมในนวนิยาย เรื่อง สมิงสำแดง ของเอกา กูร์นิยานัน

2. ศึกษาแนวคิดที่นำเสนอผ่านสังนัยมมหัตถกรรมในนวนิยาย เรื่อง สมิงสำแดง ของเอกา กูร์นิยานัน

2. กลวิธีการประพันธ์แนวสัจนิยมมหัศจรรย์ในนวนิยาย เรื่อง สมิงสำแดง ของเอกา กุณียาวิน

ในขั้นการวิเคราะห์เกี่ยวกับกลวิธีการประพันธ์แนวสัจนิยมมหัศจรรย์ จะเป็นการวิเคราะห์กลวิธีที่ยึดโยงอยู่กับความหมายที่ซ่อนเร้นอยู่ในองค์ประกอบทางวรรณกรรมด้วย เนื่องจากความหมายที่ซุกซ่อนอยู่นั้นจะนำไปสู่แนวคิดสำคัญในประเด็นต่อไป

2.1 การสร้างเหตุการณ์

เหตุการณ์แรกของนวนิยายเป็นกรณีสังหารอันวาร์ ซาดัต ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ตั้งคำถามกับความจริงและความมหัศจรรย์ตรงหน้าผู้อ่านแล้วจึงใช้วิธีการสลับลำดับเรื่องไปมาไม่ตายตัว ทั้งย้อนไปเล่าตำนาน และกลับมาเล่าปัจจุบันอันทันสมัย ทำให้เกิดการสลายความคิดของผู้อ่านที่จะตีความความจริงหรือความมหัศจรรย์ที่เกิดขึ้นตลอดเรื่อง ด้วยความที่ทั้งตำนานและเรื่องราวปัจจุบันจะเป็นเรื่องจริงพอๆ กัน

1) มาร์ซีโอสมรสกับเสือขาว: การปะทะกันระหว่างวัฒนธรรมท้องถิ่น และวัฒนธรรมเมืองหลวง

มาร์ซีโอเป็นเด็กหนุ่มที่อยู่ในครอบครัวที่มีพ่อโหดร้ายทารุณและมักทำร้ายคนในครอบครัวเสมอ มาร์ซีโอมักจะหนีพ่อไปเที่ยวบ้านปู่บ่อยๆ เพราะที่นั่นมะ มัวฮ์ นักเล่านิทานประจำหมู่บ้านมักเล่านิทานให้ฟัง โดยเฉพาะตำนานเกี่ยวกับเสือขาวของปู่มาร์ซีโอ มาร์ซีโออัศจรรย์ใจกับตำนานนั้นมาก มะ มัวฮ์เล่าให้ฟังว่าปู่ของมาร์ซีโอเลี้ยงเสือขาวไว้ในร่าง ตำนานเรื่องเสือขาวปรากฏเป็นความจริงในยุคอาณานิคมที่ชนพื้นเมืองถูกรุกรานโดยชาวฮอลันดา

ตามเรื่องเล่าของมะ มัวฮ์ นักเล่านิทานประจำหมู่บ้านมีหลายคน
ในหมู่บ้านที่ครอบครองเสือ หลายคนในนั้นที่เป็นเจ้าของเสือ
เพราะสมรสกับมัน บางคนได้ครอบครองเพราะรับสืบทอดใน
ฐานะทายาท

(เอกา กุณียาวิน, 2561, น. 85)

แม้ว่าเนื้อเรื่องจะไม่มีเหตุการณ์ย้อนไปถึงยุคดึกดำบรรพ์ที่เป็นช่วงเวลาแห่งความเชื่อและตำนานท้องถิ่นที่หลากหลายเข้มข้นซึ่งเป็นยุคที่ภูนิโคตัมเสือขาวดำรงอยู่ในฐานะความจริงแต่ในบริบทของปัจจุบัน นอกจากมาร์ซีโอจะมีเสือขาวอาศัยอยู่ในร่างแล้ว มาร์ซีโอยังได้สมรสกับเสือขาว นิทานที่มะ มัวฮ์เล่าขึ้นมาในยุคสมัยหนึ่งเป็นเรื่องจริงมากกว่านิทานคุณธรรมทั่วไป ปู่ของมาร์ซีโอได้รับเสือมาจากการเป็นทายาทของพ่อของปู่ ซึ่งการที่ตัวบทบรรยายว่า “อาจจะ

จำไม่ได้แล้วว่าใครคือคนแรกที่สมสู่กับเสือ” สื่อว่าการสมสู่กับเสือนั้นไม่ได้เกิดขึ้นกับบรรพบุรุษคนแรกที่รับเสือเข้ามาเป็นสหายเท่านั้น แต่มีโอกาสที่ว่าผู้รับสืบทอดทุกคนจะต้องสมสู่กับเสือขาวที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนานจึงต้องอาศัยเด็กหนุ่มมาร์ซีโอเพื่อแสดงถึงความจริงแบบท้องถิ่น

ตอนนั้นเสือดวนั้นมาหาเขา นอนคลอเคลียอยู่ข้างเขาบนไถอ่อน
จากพรมของสุหร่าเย็บความเย็นเยียบข้างนอก เป็นดังคำ
ของปู่ เสือดวนั้นสีขาวราวกับหงส์ ราวกับก้อนเมฆ ราวกับ
ปุยฝ้าย

(เอกา กุณียาวัน, 2561, น. 89)

การปรากฏกายของเสือขาวในสุหร่าเป็นการปรากฏในฐานะความจริง เป็นการพบกันอีกครั้งของมาร์ซีโอและเสือขาว ซึ่งครั้งแรกเกิดการต่อสู้กันเล็กน้อย ท่วงท่า ลักษณะแบบเสือ การเลียเท้าเจ้านาย และขนสีขาว ยืนยันการมีอยู่ของเสือขาวในลักษณะแบบสามัญม เสือขาวกลับหายตัวไปในพริบตาหลังจากการสมสู่ เป็นการสร้างความมหัศจรรย์ให้แก่ตัวละคร ทำให้ความจริงเกี่ยวกับการปรากฏกายของเสือขาวถูกท้าทายด้วยความมหัศจรรย์

มาร์ซีโอลืมตาและไม่เห็นเสือดวนั้นอีกเลยเขาตกตะลึงยิ่งกว่า
ครั้งแรกที่เห็นมัน เด็กหนุ่มลุกขึ้นและมองหามัน ข้างในสุหร่า
ไม่ได้ใหญ่โตมาก เขาบอกได้เลยว่าไม่มีร่องรอยใดๆ ของมัน
อยู่เลย ไร้เส้นขนแม้แต่เส้นเดียวหลุดร่วงไว้

(เอกา กุณียาวัน, 2561, น. 90)

การที่เสือขาวหายไป ผู้อ่านอาจเคลือบแคลง และตีความได้ว่าเสือขาวปรากฏขึ้นมาในความคิด หรือความฝันของมาร์ซีโอขณะหลับ แต่ขณะเดียวกันอาการตอบสนองต่อเหตุการณ์ตรงหน้าของมาร์ซีโอไม่ใช่เรื่องของการประหลาดใจที่ฝันถึงเสือขาว หรือประหลาดใจกับการหายตัวในพริบตาของเสือขาว แต่เป็นความเสียใจที่เสือขาวหนีจากเขาไป ขณะเดียวที่การพบกันของทั้งสองถูกยืนยันว่าพบกันในขณะที่ตื่น เพราะมาร์ซีโอลืมตามาพบเสือหลังจากนอนฝันถึงญินสาว สื่อให้เห็นว่าการพบกับเสือขาวของมาร์ซีโอเป็นความจริง เขาเพิกเฉยต่อความมหัศจรรย์ในมุมมองของผู้อ่าน มาร์ซีโอไม่ได้ตกใจกับเสือที่เป็นสัตว์ดุร้ายที่เคยพัดกับเขาครั้งก่อน อีกทั้งมองเสือขนาดใหญ่เป็นแมวเสียด้วยซ้ำ

อาการของเขาสาหัสยิ่งกว่าถูกสาวคนที่รักมากที่สุดหักอก
ถึงสิบเอ็ดเท่า และเกือบทำให้มาร์ซีโอหลังน้ำตาร้องไห้
ออกมาขณะที่วันเวียนไปทั่วทั้งสี่มุมของสุหร่า ไม่ มันไม่ใช่
ความฝัน มันมาหาเขาเพื่อบอกว่ามันเป็นของเขา

(เอกา กุณิยาวัน, 2561, น. 90)

การที่มาร์ซีโอสมสู่กับเสื่อขาว เป็นการสมสู่ที่ไม่ใช่แบบการมีเพศสัมพันธ์แบบข้าม
เผ่าพันธุ์ แต่เป็นการสร้างพันธสัญญาเชิงจิตวิญญาณระหว่างกัน เสื่อขาวเป็นของมาร์ซีโออย่าง
สมบูรณ์โดยการผ่านการพบกันในวันนั้น ถือเป็นการสมสู่ในความหมายเฉพาะ เหตุการณ์นี้
ดำเนินอยู่บนฉากจริง คือ ฉากสุหร่า มีเสื่อขาวที่ปรากฏกาย และหายไปเป็นความมหัศจรรย์
โดยการสมสู่มีนัยถึงการหลอมรวมเวลาในอดีตกับปัจจุบันเข้าด้วยกันของวีรบุรุษในตำนานที่
เข้ามามีบทบาทในปัจจุบัน ทำให้เห็นการฉายซ้ำของการถูกบุกรุกที่มีมาตั้งแต่ยุคอาณานิคม
 อีกทั้งผู้อ่านยังจะรู้สึกพรั่นพรึง และเคลือบแคลงสงสัย เป็นการสลายพรมแดนระหว่างความจริง
กับความฝัน ทำให้ผู้อ่านไม่สามารถตัดสินได้ว่าสิ่งใดเกิดขึ้นจริง สิ่งใดคือความฝัน

มาร์ซีโอผู้สมสู่กับเสื่อขาวเป็นสัญลักษณ์ของชาวอินโดนีเซียสมัยใหม่ที่จำเป็นต้องใช้
ความเป็นท้องถิ่นยืนยันความเป็นตัวตนของชนพื้นเมือง อีกทั้งยังละทิ้งตำนานเกี่ยวกับนรสิงห์
บราฮมา มาร์ซีโอเป็นประชากรรุ่นใหม่ของหมู่บ้าน นับเป็นคนที่เกิดมาในยุคสมัยใหม่ ดังนั้น
การสมสู่กับเสื่อขาวที่เป็นตัวแทนของท้องถิ่นจึงสอดคล้องกับการตีความดังกล่าว มาร์ซีโอเคย
เปรียบว่าตัวเองคือนรสิงห์บราฮมา แต่เมื่อมาร์ซีโอได้รับพลังของเสื่อขาว ตำนานท้องถิ่น
อย่างเสือลิ่วจิง หรือตำนานจินตาก็มีอิทธิพลเหนือตำนานนรสิงห์บราฮมา ตำนานท้องถิ่น
จึงเป็นสัญลักษณ์แห่งการทำลาย และปฏิเสธร่วมวัฒนธรรมเมืองหลวง ยิ่งเป็นการยืนยันคุณค่าของ
ความเป็นท้องถิ่นดั้งเดิม การสมสู่ดังกล่าวจึงยืนยันอัตลักษณ์ท้องถิ่นเพื่อขัดขืนต่อวัฒนธรรม
เมืองหลวงนั่นเอง เป็นการปะทะกันระหว่างความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น และความเป็น
วัฒนธรรมเมืองหลวง

2) มาเมะห์เห็นเงา และแววตาเสื่อในร่างของมาร์ซีโอ: การปะทะกันระหว่าง วัฒนธรรมเก่า และวัฒนธรรมใหม่

มาเมะห์ก็ย้อนไปเมื่อแววตาของเสื่อขาวเริ่มปรากฏขึ้น เป็นช่วงหลังจากมาร์ซีโอสมสู่
กับเสื่อขาว เป็นเวลาที่เสื่อขาวสิงอยู่ในร่างของมาร์ซีโอเรียบร้อยแล้ว การที่มาเมะห์เห็นเงาเสื่อขาว
ในร่างของมาร์ซีโอนั้น ตัวบทบรรยายไว้ว่าเป็นเงาราง ๆ เมื่อประกอบกับการที่มาร์ซีโอมีเสื่อ
อยู่ในร่างแล้ว เงานั้นก็คือเงาของเสื่อขาว เธอเริ่มหวาดกลัวอันตรายจากเสื่อ แต่ท้ายที่สุดก็รู้สึก
ปกติกับสิ่งมหัศจรรย์ในร่างของพี่ชายเพราะคุ้นชินกับตำนานภูนิที่เชื่อว่าภูนิโคตัมที่ได้รับมาจาก

บรรพบุรุษ ซึ่งก็คือเสื่อชาวที่มาร์ซีโอได้รับการสืบทอดมา นอกจากจะมีพลังมากขึ้นตามความเก่าแก่ของตระกูลแล้ว ญินจำพวกนี้จะดูแลคนในครอบครัวทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ยิ่งเน้นชัดการอิงข้อมูลเกี่ยวกับญินที่รับสืบทอดจากบรรพบุรุษซึ่งเป็นตำนานท้องถิ่น

มาเมะห์รู้ดี เธอไม่แน่ใจว่าคนอื่นจะรู้จักหรือไม่ สิ่งบ่งบอก
ที่ว่ามันจะเห็นได้ในที่มืดนั่นคือดวงตาของมาร์ซีโอที่จู่ ๆ ก็
พรายเป็นสีเหลืองเหมือนตาแมวโดยไม่มีต้นสายปลายเหตุ

(เอกา กุรณียาวัน, 2561, น. 81)

มาเมะห์เห็นสิ่งนี้บ่อยครั้งจนเป็นเรื่องปกติในโลกจริง การที่มาเมะห์วางใจกับสิ่งมหัศจรรย์นั้นหมายถึงการยอมรับการมีอยู่ หรือยอมรับความมหัศจรรย์ที่เกิดขึ้นว่าเป็นความจริง ดังที่เวนต์ บี. ฟาริส (อ้างถึงใน สุรเดช โชติอุดมพันธ์, 2554, น. 17) ได้สรุปลักษณะอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของวรรณกรรมสัจนิยมมหัศจรรย์ประการหนึ่งว่า บทบรรยายเน้นรายละเอียดความเหมือนจริงของปรากฏการณ์ โลกในชีวิตจริงตามแบบฉบับของวรรณกรรมสัจนิยม แม้แต่เหตุการณ์มหัศจรรย์ก็จะได้รับการบรรยายอย่างละเอียดด้วยน้ำเสียง ลีลา และแสดงว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นเรื่องปกติเรื่องหนึ่ง

แรกๆ มาเมะห์หวาดกลัวดวงตาคู่นั้นอยู่เหมือนกัน กลัวว่าเสื่อ
จะกระโจนออกมา แต่เมื่ออยู่ด้วยกันนานเข้า เห็นดวงตา
วาววับคู่นั้นในความมืดบ่อยเข้า เธอก็เลิกกลัว มันไม่ใช่ศัตรู
ของเธอหรอก มันไม่มีทางทำร้ายเธอ ตรงกันข้าม เสื่อตัวนั้น
สิงอยู่ในร่างนั้นก็เพื่อคุ้มครองพวกเขาต่างหาก

(เอกา กุรณียาวัน, 2561, น. 81)

โลกจริง คือ ฉากบริบทของอินโดนีเซีย การดำเนินเรื่องของครอบครัวที่ต้องทนอยู่กับพ่อที่ไม่เอาไหน ความมหัศจรรย์ คือ เสื่อชาวที่อยู่ในร่างของพี่ชายซึ่งสุดท้ายแล้วทั้งสองถูกนำเสนอในฐานะของความจริงเหมือนกัน เป็นการหลอมรวมโลกความจริง และความมหัศจรรย์เข้าด้วยกัน นัยของการวางใจของมาเมะห์ดีความได้ว่าเป็นการวางใจในบรรพบุรุษและความเป็นท้องถิ่นดั้งเดิม ซึ่งในครอบครัวนอกจากมาร์ซีโอแล้วมาเมะห์ก็ไม่วางใจใครอีกเลย เสื่อชาวเป็นตัวแทนของบรรพบุรุษที่คอยดูแลปกป้องคนในครอบครัว มาเมะห์เป็นคนที่ยอมรับในวัฒนธรรมเก่าของท้องถิ่น ขณะที่คนอื่นๆ ในครอบครัวอย่างกอร์มา บิน ซูเอิบ กลับเป็นสัญลักษณ์ของวัฒนธรรมใหม่ที่เข้ามาซึ่งไม่อาจยอมรับความจริงเรื่องเสื่อชาว และนุราเอนี่ที่เป็นสัญลักษณ์ที่บันดุงแต่ถูก

วัฒนธรรมใหม่อย่างกอร์มา บิน ชูเอิบทำลายจนย่าแยมจนเธอไม่ได้มีบทบาทในการมองเสือในร่างลูกชาย จะเห็นว่าในนวนิยายเรื่องนี้บรรดาคนใกล้ชิดมาร์ซีโอ มีเพียงมาเมะเท่านั้นที่ไม่ได้มีบทบาทเกี่ยวกับการรับวัฒนธรรมใหม่ทำให้เธอเป็นสัญลักษณ์ของผู้สืบทอด และยอมรับวัฒนธรรมเก่าดั้งเดิมของท้องถิ่น

3) มาร์ซีโอฆ่าอันวาร์ ชาตัต: การปะทะกันระหว่างชนพื้นเมือง และผู้บุกรุก

เหตุการณ์สยองที่เด็กหนุ่มมาร์ซีโอฝังรอยฟันลงบนลำคอของอันวาร์ ชาตัต หลังจากการเล่นซุกกับแม่ของเขา และพูดจาไม่ดีใส่เขานั้น เป็นเหตุการณ์ที่สร้างความพวเลือนแก่ตัวบทหลังจากที่มาร์ซีโอได้สมสู่กับเสือขาวแล้วหนีออกจากบ้าน จนกลับมาจัดการเผาศพของตัวเอง มาร์ซีโอเริ่มเห็นความไม่ปกติระหว่างอันวาร์ ชาตัตกับนุราเอนีแม่ของตน มาร์ซีโอถือโอกาสไปสอบถามอย่างลูกผู้ชายกับอันวาร์ ชาตัต แต่คำตอบที่ได้มาเป็นคำตอบของคนเห็นแก่ตัวเสือขาวจึงปรากฏกายสังหารอันวาร์ ชาตัต การฆ่าอันวาร์ ชาตัตด้วยวิธีการแค้นนั้นหากทำด้วยเรี่ยวแรงของมนุษย์อย่างมากก็อาจเป็นแผล และสร้างความเจ็บปวดได้บ้างเท่านั้น แต่มาร์ซีโอมีเสือขาวอยู่ในร่างทำให้พลังกำลัง และการฝังคมเขี้ยวมีความร้ายกาจขึ้นไม่แพ้เสือจริง ๆ และยิ่งทวีความโหดร้ายด้วยจิตสังหารของเสือขาวที่สิงสู่มาร์ซีโอ ลำคอของเหยื่อขาดกระจุย

เขายกขวานมีบางสิ่งบางอย่างอยู่ภายในร่างของเขา บางสิ่งบางอย่างที่ไม่ใช่แค่ลำไส้ สิ่งที่ทำให้กระเจินออกมาข้างนอกและกระตุ้นตัวเขาให้ฆ่าอันวาร์ ชาตัต บางสิ่งบางอย่างที่แข็งแกร่งมาก เขาให้การกับตำรวจ จนกระทั่งแน่ใจว่าเขาไม่จำเป็นต้องใช้อาวุธใดๆ ทั้งสิ้น

(เอกา กุณียาวิน, 2561, น. 71)

มาร์ซีโอแสดงให้เห็นถึงความผิดปกติของร่างกาย ท่ามกลางสถานการณ์แห่งความโหดเหี้ยม แม้มาร์ซีโอจะไม่ได้กลายร่างเป็นเสือแต่พลังกำลังของมาร์ซีโอเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาลจากเสือขาว อีกทั้งยังมอบความโหดเหี้ยม และความดิบเถื่อนให้แก่เด็กหนุ่มด้วย แม้อันวาร์ ชาตัตตายไปแล้ว แต่มาร์ซีโอยังกระหายเลือด และทำร้ายร่างไว้วิญญาณของอันวาร์ ชาตัตไม่หยุด ก่อนเนื้อที่อยู่ในปากของมาร์ซีโอ ไม่ได้ถูกกลืนลงไปกลับคายทิ้งลงพื้น จริงอยู่ว่าด้วยลักษณะการโจมตีของเสือนั้นจะกัดเข้าที่คอของเหยื่อ จะกินเนื้อเมื่อเหยื่อตายไป แต่มาร์ซีโอกลับคายทิ้ง เหตุการณ์นี้เป็นความปรารถนาของมาร์ซีโอที่จะสังหารอันวาร์ ชาตัตที่ลักลอบเล่นซุกกับแม่ของเขา ไม่ใช่อาการกระหายเหยื่อของเสือ การกัดเข้าไปซ้ามานั้นเป็นการฉลองการแก้แค้นของมาร์ซีโอ การกระทำของมาร์ซีโอจึงเป็นการกระทำในท่วงท่า และร่างกายของมนุษย์ซึ่งรับกำลัง และการสวม

วิญญาณมาจากเสือขาว ไม่ใช่การกระทำของเสือขาวโดยตรง จุดนี้ทำให้พรหมแดนระหว่างความจริงกับความมหัศจรรย์พร่าเลือน

มีก้อนเนื้อชิ้นหนึ่งไร้ความรู้สึกคาอยู่ที่ปากของมาร์ซีโอ เขาริบ
ถ่มลงพื้นและมันก็กลิ้งไปมาอยู่ตรงนั้น...จุ่มพิตครั้งที่สองยังเป็น
การตอกย้ำความตายและเกลียดอำนาจเหนือความปรารถนา
ทั้งมวลบังคับตาการกรไกรที่แข็งแกร่ง ได้เศษเนื้อติดปากและ
คายทิ้งลงพื้นเขาทำซ้ำอีกครั้งซ้ำไปซ้ำมาอย่างไรจึงหะจะโดน

(เอกา กุณิยาวัน, 2561, น. 71)

ในตอนท้ายเรื่องมีตัวบทที่บรรยายเพื่อสร้างความสับสนว่าเป็นการกระทำของมนุษย์หรือมนุษย์ (ผู้มีวัฒนธรรมหรือไร้วัฒนธรรม) ในประเด็นความมหัศจรรย์เรื่องเสือขาวที่ออกมาจากร่าง ซึ่งตีความได้ว่าเสือขาวที่ออกมาอยู่นั้นอยู่ในลักษณะเงามากกว่าจะออกมาเป็นร่างเสือจริง เพราะมาเมห์น้องสาวของมาร์ซีโอเองก็เคยพบเงาของเสือขาวที่ปรากฏอยู่ในร่างของมาร์ซีโอ อีกทั้งในตัวบทบรรยายเหตุการณ์สังหารนั้น เน้นไปที่การกระทำของคน คือ การยิงสองขา ใช้มือหนึ่งจิกหัวแล้วฝังรอยฟันลงบนคอ ดังนั้น ตีความได้ว่ามีเงาของเสือขาวปรากฏขึ้นตามที่มาเมห์เคยพบแต่ร่องรอยการกระทำฆาตกรรมล้วนมาจากการกระทำของมนุษย์ ลักษณะสามัญมมหัศจรรย์เกิดขึ้นผ่านฉากจริง คือ บ้านของอันวาร์ ชาตัต ตัวละครสามัญ คือ อันวาร์ ชาตัต และตัวละครมหัศจรรย์ที่สร้างเหตุการณ์มหัศจรรย์ขึ้น คือ มาร์ซีโอ และเสือขาว

เหตุการณ์ที่มาร์ซีโอฆ่าอันวาร์ ชาตัตนั้นเป็นเหตุการณ์ที่สลายพรหมแดนระหว่างความจริงและความมหัศจรรย์ และตัวละครทั้งสองก็มีนัยเกี่ยวกับการปะทะกันระหว่างท้องถิ่นนิยม และผู้บุกรุก มาร์ซีโออันเป็นเด็กหนุ่มในยุคสมัยใหม่ที่สมสู่กับเสือขาวในตำนานจึงกลายเป็นตัวแทนของความเป็นท้องถิ่นที่ต่อต้านอันวาร์ ชาตัตที่เป็นประชากรที่ย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ และรุกร้าพื้นที่แห่งชีวิตคือแม่ของมาร์ซีโอไป โดยแม่ของมาร์ซีโอเองก็เป็นหญิงในแบบฉบับโบราณที่เป็นแม่บ้านไม่มีปากเสียงแต่ถูกล่อหลอกให้เล่นชู้ หรืออาจตีความไปได้ทั้งชนพื้นเมืองกับประชากรกลุ่มแรก ชนพื้นเมืองกับรัฐ หรือชาวอินโดนีเซียกับเจ้าอาณานิคม โดยการสะท้อนผ่านตำนานท้องถิ่น รอยเขียวของมาร์ซีโอจึงเป็นการประกาศชัยชนะของท้องถิ่นที่ได้ยืนยันทัวตนอีกครั้งหลังจากการประกาศเอกราชของอินโดนีเซีย ด้วยแนวคิดชาตินิยมภายใต้การนำของซูการ์โน ฮัตตา ประธานาธิบดี ใน ค.ศ. 1945-1967 ซูการ์โนเชื่อมั่นในการปกครองแบบศูนย์รวม เพราะเขาเห็นว่าอินโดนีเซียเป็นสังคมที่มีความหลากหลายในทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม รวมถึงสภาพภูมิประเทศเป็นหมู่เกาะเสี่ยงต่อความแตกแยก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมี

ระบบการปกครองที่ทำให้รัฐบาลมีความเข้มแข็งสามารถสร้างความมั่นคงและเป็นหนึ่งเดียวให้กับประเทศ (ภาณุวัฒน์ พันธุ์ประเสริฐ, 2557, อ้างถึงใน สามารถ ทองเผือ, 2562, น. 15)

มาร์ซีโอเป็นสัญลักษณ์ของความเชื่อท้องถิ่นที่เกลียดอำนาจเหนือความจริงจากโลกภายนอก เพราะอันวาร ชาติตเป็นศิลปินเจ้าสำราญที่มาจากเมืองอื่น อันวาร ชาติตผู้เป็นศิลปินเจ้าสำราญเป็นภาพแทนของประชากรกลุ่มที่หนึ่ง ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีพัฒนาการทางสังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการด้านศิลปกรรม ทั้งอันวาร ชาติตยังเป็นเหมือนคนจากภายนอกที่สามารถเป็นได้ทั้งรัฐ และเจ้าอาณานิคมที่เคยปกครองอินโดนีเซียอย่างญี่ปุ่น โปรตุเกสและฮอลันดา มาร์ซีโอกับอันวาร ชาติตจึงกลายเป็นคู่ขัดแย้งที่มีนัยสองแบบ คือ ชนพื้นเมืองผู้สถาปนาตนเองเหนือประชากรกลุ่มแรกของอินโดนีเซีย และชนพื้นเมืองผู้เกลียดอำนาจเหนือการกดขี่ของรัฐ หรือเจ้าอาณานิคม

2.2 การสร้างตัวละคร

เสือขาวและมาร์ซีโอทำให้พรหมแดนของความจริงและความมหัศจรรย์พัวเลือน เสือขาวจะอยู่ในฐานะตำนาน และความมหัศจรรย์ มาร์ซีโอจะอยู่ในฐานะโลกสมัยใหม่ และความจริงเมื่อเกิดเหตุการณ์สมสู่กัน โลกทั้ง 2 จึงได้หลอมรวมกัน ขณะที่ทั้งเรื่องเล่าดึกดำบรรพ์ ตำนานต่างๆ เกี่ยวกับเสือขาวที่ปรากฏอยู่ในเรื่องนั้นถูกนำเสนอในฐานะความจริงเช่นกัน

1) มาร์ซีโอ: ผู้สืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่น

มาร์ซีโอเป็นเด็กที่เอาใจใส่แม่และมีความอ่อนโยน แต่สิ่งที่มาร์ซีโอพยายามทำให้แม่เองก็ทำได้เพียงบรรเทาความทุกข์ของแม่เท่านั้น มาร์ซีโอแค้นกอร์มา บิน ซูเอิบเป็นอย่างมาก ซึ่งต้นตอความโหดร้ายมาจากการที่ตนไม่ประสบความสำเร็จในฐานะช่างทำหน้าที่ย่อยไปหางานเมืองหลวงมา 2 ปี จนเขาเปลี่ยนเป็นคนละคน อารยขัดขืนของมาร์ซีโอจึงตอกย้ำความล้มเหลวของผู้เป็นพ่อทั้งในฐานะหัวหน้าครอบครัว และในฐานะมนุษย์ กอร์มา บิน ซูเอิบจึงกลายเป็นสัญลักษณ์ของความล้มเหลวของผู้ที่รับวัฒนธรรมเมืองหลวง ขัดแย้งกับมาร์ซีโอในฐานะสัญลักษณ์ของผู้สืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่น

เช้าวันจันทร์มาร์ซีโอจึงไปโรงเรียนในสภาพเดินขาโก่ง
กะเผลกหลังถูกกอร์มาเขียนตี กดลงอ่างน้ำ กระชากใบหู
และขว้างด้วยขันใส่น้ำที่ทำจากกะลามะพร้าว

(เอกา กุณียาวิน, 2561, น. 172)

มาร์ซีโอได้ยืนตำหนานเกี่ยวกับเสือขาวมาตั้งแต่เด็กผ่านเรื่องเล่าของปู่ ในมุมมองของมาร์ซีโอเรื่องเล่าเหล่านั้นเป็นเรื่องเล่าที่น่าอัศจรรย์ใจ จนมาร์ซีโอได้พบกับเสือขาวครั้งแรกในสุหร่า ตอนย่ำรุ่ง มาร์ซีโอมีความพิศวงในภาพที่ปรากฏต่อหน้า เหตุการณ์นี้เป็นความมหัศจรรย์ตามมุมมองของมาร์ซีโอ มาร์ซีโอยังไม่ยอมรับเสือขาวในฐานะความจริง จนกลับใจเชื่อในภายหลัง

*เสือตัวนั้นมีชีวิตจริง ๆ ขนหนานุ่มราวกับไม้บัดฝุ่น มันเก็บ
กรงเล็บแสดงถึงความเป็นมิตร ยกเท้าขึ้น มาร์ซีโอยื่นมือไป
อีกครั้ง มันตบเบา ๆ เหมือนแมวขี้อ้อน*

(เอกา คุร์ณียวาน, 2561, น. 82)

การไล่ตะครุบกันยิ่งสื่อถึงความจริงที่เกิด และเสือขาวยังถูกยืนยันถึงที่มาที่ไปอีกด้วยว่าเป็นปู่ของมาร์ซีโอจากที่ตัวบทเคยบรรยายว่าเขาคิดว่าเสือขาวเป็นปู่ที่ตายไป มาร์ซีโอที่มีเสือขาวสิงอยู่ในร่างจึงมีนัยสำคัญผ่านการอิงถึงตำนานท้องถิ่นที่เชื่อว่าชนพื้นเมืองอินโดนีเซียมีความผูกพันกับเสือเป็นอย่างมาก ตำนานท้องถิ่นจึงถูกหยิบมาใช้ มาร์ซีโอที่ถูกพ่อทำร้ายจึงเป็นตัวแทนของชนพื้นเมืองบันดุงที่ถูกทำร้ายมาอย่างยาวนาน ทั้งโดยอำนาจจากทวีปอื่น และอำนาจจากศูนย์กลางของอินโดนีเซียเอง มาร์ซีโอที่กำเนิดจากนูราเอนีก็คือชาวพื้นเมืองบันดุงที่เกิดมาจากบันดุงที่ยังไม่ถูกวัฒนธรรมเมืองหลวงกลืนกินดังที่นูราเอนีไม่ส่งต่อความเกลียดชังสู่มาร์ซีโอ ภายหลังในบริบทของเหตุการณ์ที่นูราเอนีเปลือยใจให้อันวาร์ ชาตัตก็คือบันดุงที่ถูกเจ้าอาณานิคมอย่างญี่ปุ่นมาตั้งฐานทัพและปลูกฝังแนวคิดชาตินิยมจนนำไปสู่การประกาศเอกราชยังสื่อว่าการที่มาร์ซีโอสังหารอันวาร์ ชาตัตมีนัยของการเกลียดอำนาจของโลกแห่งท้องถิ่นเหนือผู้บุกรุก มาร์ซีโอจึงเป็นสัญลักษณ์ของผู้สืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างบันดุง ซึ่งนัยของการต่อต้านอาณานิคมนี้สอดคล้องกับข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่วิทย์ บัณฑิตกุล (2555, น. 30) กล่าวว่าชาวอินโดนีเซียในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุด มีความคิดเรื่องการชื่นชมต่อการใช้กำลังของกองทัพญี่ปุ่นที่เข้ามา ซึ่งแตกต่างจากค่านิยมเดิมของชาวชาวที่นิยมการไม่แสดงออกหลีกเลี่ยงการแสดงความก้าวร้าว และเน้นการเคารพนบอบ ทำให้ชาวอินโดนีเซียรุ่นใหม่เริ่มคิดว่า ความจริงแล้วพวกเขาควรต่อต้านเจ้าอาณานิคมแทนที่จะยินยอมอย่างสงบ

2) เสือขาว: บรรพบุรุษของชนพื้นเมือง

เสือขาวในตัวมาร์ซีโอนั้นแต่เดิมอยู่ในฐานะของเรื่องเล่าของปู่ และมะ มัวฮ์นักเล่านิทานประจำ เรื่องเล่าเกี่ยวกับเสือของปู่ถูกมาร์ซีโอมองว่าเป็นความมหัศจรรย์ แต่ขณะเดียวกันตัวบทยืนยันว่าในยุคหนึ่งเรื่องเล่าเหล่านั้นเป็นความจริง มะ มัวฮ์เองได้ยืนยันในความจริงของเรื่องเล่าตำนานเสือขาวของเธอ

บู่บอกว่าเขายังเล็กเกินกว่าที่จะฝึกสัตว์ร้ายให้มันเชื่อได้
เพราะมันตัวใหญ่ยิ่งกว่าเสือลายเมฆ ใหญ่กว่าเสือทั่วไปที่
เราเห็นกันในสวนสัตว์หรือคณะละครสัตว์หรือหนังสือเรียน

(เอกา กุณียาวิน, 2561, น. 86)

มะ มัวฮักกล่าวว่าการเลี้ยงเสือขาวของปู่ คือ การเลี้ยงเป็นสหายแบบญาติโคตร เสือขาว
มีขนาดตัวใหญ่มาก และมีความดุร้าย มาร์ซีโอยังได้เก็บไปที่จะรับเสือขาวตัวนี้ แสดงให้เห็นว่า
เสือขาวมีฐานะเป็นความจริงในมุมมองของอดีตที่มีการเลี้ยงเสือขาวจริง ๆ ซึ่งมาร์ซีโอรับรู้ผ่าน
ตำนานของปู่ที่มีเสือขาวอาศัยอยู่ในร่างและมีชื่อเสียงในฐานะนักรบในหมู่บ้านที่ปกป้อง
ชาวบ้านจากการกดขี่ของเจ้าอาณานิคมที่มาอยู่ในพื้นที่

พวกเขาต่อสู้ต้านทานแผนการของชาวต่างชาติที่จะเกณฑ์
คนหนุ่มไปทำงานที่เดอลี กระสุนปืนไม่ระคายผิวพวกเขา
รวมทั้งดาบขามูไรของปู่ที่เดินทางมาถึงหลังจากนั้นด้วย
และถ้าพวกเขาโกรธเสือขาวจะออกจากร่างเพื่อขย้ำศัตรู
แม้กระทั่งนักรบกองโจรซึ่งตั้งค่ายมั่นคงอยู่ในป่าอย่าง
ยาวนาน พวกเขาสามารถขับไล่ไปได้

(เอกา กุณียาวิน, 2561, น. 87)

ตัวบมีการนำเสนอเหตุการณ์ที่อินโดนีเซียยังถูกมหาอำนาจจากตะวันตกอย่าง
ฮอลันดาปกครอง และมหาอำนาจจากตะวันออกอย่างญี่ปุ่นปกครอง เรื่องราวบาดแผลของ
ชนพื้นเมืองมักถูกลบเลือนไปจากหน้าประวัติศาสตร์ ตัวบจึงมีการอ้างอิงประวัติศาสตร์บาดแผล
เพื่อตอกย้ำความป่าเถื่อนของเจ้าอาณานิคม ความโหดร้ายทารุณที่ชนพื้นเมืองต้องพบเจอ
ถูกต้านทานไว้ด้วยความจริงแบบท้องถิ่นอย่างเสือขาว ซึ่งในตัวบทนั้นให้การยอมรับเสือขาว
ในฐานะความจริงซึ่งเป็นผู้ที่ปกป้องชุมชน โดยตัวบทนี้สอดคล้องกับตำนานจินดาคุของท้องถิ่น
เกอรินจิในปัจจุบัน จนเหตุการณ์หลังจากสมสู่ มาร์ซีโอกระวนกระวายใจมองหาเสือขาวที่หายไป
แต่เมื่อรู้ตัวว่าเสือขาวอาศัยในร่างเขาแล้ว เขาก็สงบและบอกสถานะของตนกับเพื่อนคนหนึ่ง
ว่าเขาไม่โหดแล้ว สื่อถึงการยอมรับความมหัศจรรย์ในฐานะความจริง

เขายังคงคิดถึงมัน มองเห็นภาพของมันตรงผืนผ้าใบ รู้สึก
คล้าย ๆ จะเป็นบ้า ราวกับความเย้ายวนที่เกิดขึ้นเมื่อเห็น
ผู้หญิงพยศและอยากจะลูบไล้ร่างกายเธอ

(เอกา กุณียาวิน, 2561, น. 97)

ความอัศจรรย์ใจของมาร์ซีโอถูกทำลายผ่านความจริงเบื้องหน้าที่สัมผัส รวมไปถึงเหตุการณ์หลังจากการสมสู่ มาร์ซีโอยอมรับเสียว่าในฐานะความจริงเหมือนที่ปุมองเสียว่า เป็นความจริง ไม่ใช่ความมหัศจรรย์ เมื่อมาร์ซีโอเพิกเฉยต่อความมหัศจรรย์ในมุมมองของโลก สมัยใหม่ที่ปรากฏ ทำให้ความมหัศจรรย์ดำรงอยู่ในพื้นที่สัจนิยมในฐานะความจริง เส้นแบ่งของความจริงและความมหัศจรรย์จึงพราเลลกัน โลกทั้งสองดูเหมือนจะถูกหลอมรวมไว้ด้วยกัน ซึ่งจากการที่เสียว่าถูกสืบทอดมาตั้งแต่รุ่นปู่ เป็นตำนานมาถึงปัจจุบัน นอกจากเสียว่าเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นท้องถิ่นแล้ว ยังเป็นสัญลักษณ์ของบรรพบุรุษที่คอยปกป้องคุ้มครองลูกหลานชาวบันดุง ตั้งแต่โบราณกาลจนปัจจุบัน ดังเหตุการณ์ที่เสียว่าที่อยู่ในร่างมาร์ซีโอสังหารอันวาร์ ชาตัต ที่เป็นสัญลักษณ์ของผู้บุกรุก

การสร้างฉาก

ฉากหลุมศพของกอร์มา บิน ซูเอิบนั้นเป็นฉากสำคัญที่แสดงให้เห็นความมหัศจรรย์ที่เกิดขึ้นบนความจริง พื้นที่จริงของหมู่บ้าน ขณะที่ฉากอื่นนั้นจะอยู่ในฐานะฉากที่เป็นพื้นที่ของความสันนิษฐานมหัศจรรย์ในประเด็นอื่นมากกว่าในตัวมันเอง กล่าวคือ ฉากนี้เป็นฉากจริงหนึ่งเดียวที่เกิดความมหัศจรรย์ขึ้นนั่นเอง

1) หลุมศพของกอร์มา บิน ซูเอิบ: ดินแดนที่ไม่ต้อนรับคนนอก

การที่กอร์มา บิน ซูเอิบกลับมาอย่างผู้ปราศัยสะท้อนความล้มเหลวในการหางานทำนอกบ้าน อีกทั้งยังสื่อถึงความแตกต่างของวัฒนธรรมท้องถิ่นและภายนอก เพราะนอกจากผู้ที่ไปหางานทำต่างถิ่นแล้ว ในบริบทของท้องถิ่นกลับไม่มีใครสนใจสิ่งของมีค่าหรือความสำเร็จในลักษณะที่กอร์มา บิน ซูเอิบใฝ่ฝันเลย สื่อถึงวัฒนธรรมทางสังคมที่มีปัญหาของโลกภายนอกได้แก่ค่านิยมเกี่ยวกับความสำเร็จ และแนวคิดชายเป็นใหญ่ทำให้สังคมที่ดำเนินตามวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นมีปัญหา การที่กอร์มา บิน ซูเอิบกลับมาแล้วทำตัวเปลี่ยนไปยิ่งสื่อถึงปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความคิดของคนที่เข้าร่วมวัฒนธรรมนั้น ภายหลังกอร์มา บิน ซูเอิบก็กลายเป็นคนนอกในสังคมบันดุงอย่างสิ้นเชิง

หลังจากกอร์มา บิน ซูเอิบ เสียชีวิต ก็จะเข้าสู่พิธีฝังศพ ผู้จัดการงานศพ คือ มาร์ซีโอ ในงานศพนั้นผู้ร่วมงานทุกคนต่างรังเกียจกอร์มา บิน ซูเอิบเพราะรู้ดีถึงความโหดร้าย ตัวบทแสดงมุมมองของท้องถิ่นว่าแม้กระทั่งผืนดินที่จะทำพิธีฝังนั้นก็ไมอาจเต็มใจยอมรับ

ปรากฏว่าหลุมศพเล็กเกินไปจนใส่กอร์มาลงไปได้ “พระเจ้าช่วย” สัปเหร่อพูดถึงสบถ “ฉันทัดขนาดแล้วนะ” มาร์ซีโอเองก็เห็นกับตาและคิดว่าบางทีอาจจำเป็นต้องขยายเพิ่มอีกสักหนึ่งหรือสองคืบ พวกเขาจึงยกศพขึ้นมาอย่างทุลักทุเล

(เอกา กุณียาวิน, 2561, น. 231)

ในเหตุการณ์พิธี่ผิงศพ สัปเหร่อยืนยันแนชัดว่าได้ขุดหลุมที่มีขนาดกว้างเพียงพอที่จะใส่ศพของกอร์มา บิน ซูเอิบลงไปได้ แต่กลับเล็กลงไปจนต้องขยายหลุมเพิ่ม การขยายหลุมนั้นยังไม่เพียงพอต่อการใส่ศพของเขา

ไม่มีใครรู้ว่าร่างนั้นยาวขึ้นเหมือนกับน้ำหนักที่ยิ่งหนักขึ้น
หรือหลุมศพที่หดลง หลังจากที่ถูกขยายหลุมศพแล้ว “ห้าวาก”
คราวนี้สัปเหร่อตำจริง ๆ “แผ่นดินตรงนี้ไม่ยากต้อนรับร่างมัน”

(เอกา ฤทธิ์ยววัน, 2561, น. 23)

การขยายหลุมครั้งที่สองก็ยังไม่เพียงพอต่อการฝังศพกอร์มา บิน ซูเอิบ สัปเหร่อให้ความเห็นว่า “แผ่นดินตรงนี้ไม่ยากต้อนรับร่างมัน” นั่นเพราะว่าทุกคนทราบดีถึงความชั่วร้ายของกอร์มา บิน ซูเอิบ ทั้งมาร์ซีโอและสัปเหร่อต่างก็เริ่มแสดงการยอมรับในความมหัศจรรย์ที่เกิดขึ้นแล้วว่า เป็นความจริงผ่านการหาเหตุผลรองรับการหดตัวของหลุม ต่อมาทั้งคู่ก็ขยายหลุมอีกครั้ง จนตัวแทนชนพื้นเมืองอย่างคียาญีณะหรือครูสอนศาสนาเริ่มสวดอ้อนวอนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ยอมรับร่างนั้นลงผืนดินจนเกิดความมหัศจรรย์ในฉากจริง คือ ลมกรรโชกและใบไม้พากันร่วงกราว

เขากำลังบ่นพึมพำสวดอ้อนวอนต่อพระผู้พิพากษาให้รับ
ร่างนั้นเพราะมนุษย์ผู้มีชีวิตไม่ยากให้ร่างนั้นไม่ได้รับ
การฝังและปล่อยให้น่าเปื่อย ตลอดเวลาที่เขาสวดใบไม้
พากันร่วงหล่นลมกรรโชกแรง

(เอกา ฤทธิ์ยววัน, 2561, น. 232)

แม้ว่าคียาญีณะหรือจะเกิดความไม่เข้าใจ และรู้สึกสับสนกับสถานการณ์เบื้องหน้าที่หลุมไม่ยอมรับร่างของกอร์มา บิน ซูเอิบในตอนแรก แต่การที่เขาสวดอ้อนวอน หมายถึง เขาเองยอมรับว่าเหตุการณ์หลุมหดแคบตรงหน้าเป็นความจริง ความมหัศจรรย์ต่างๆ ที่เกิดหลังการสวดอ้อนวอน ก็เกิดขึ้นจริงในฉากจริงเช่นเดียวกับหลุมศพ การที่คียาญีณะหรือสับสนในจังหวะแรกตีความได้ว่า คือ ความกังวลถึงพิธี่ผิงที่จะไม่เรียบร้อย ไม่ใช่การตระหนกต่อสิ่งมหัศจรรย์ ยิ่งในส่วนของมาร์ซีโอเองกลับมองข้ามความมหัศจรรย์ทั้งหมดที่เกิดขึ้น แต่กลับพุ่งเป้าไปที่ความโกรธที่ไม่ได้ฝังร่างกอร์มา บิน ซูเอิบเสียที ทำให้พรหมแดนของความจริงและความมหัศจรรย์สลายไป ความมหัศจรรย์อย่างหลุมที่หดแคบ และบรรยากาศที่ลมกรรโชก ใบไม้ร่วงหล่นนั้นได้หลอมรวมเข้ากับฉากจริงอย่างสุสานแห่งหนึ่งในพื้นที่บันดุง แสดงถึงความปกติในมุมมองของ

ตัวละครต่อปรากฏการณ์ตรงหน้า ซึ่งปรากฏการณ์ตรงหน้านั้นมีที่มาจากความเชื่อ และมุมมองของความเป็นท้องถิ่น

3. แนวคิดที่นำเสนอผ่านสัญญามมหัศจรรย์ในนวนิยาย เรื่อง สมิงสำแดง ของเอกา กุณียาวิน

นวนิยาย เรื่อง สมิงสำแดง มีแนวคิดที่นำเสนอ ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นท้องถิ่นอินโดนีเซีย และแนวคิดเกี่ยวกับการโต้กลับเชิงวัฒนธรรม สังคมและประวัติศาสตร์ ซึ่งจะถูกล้อเลียนผ่านสัญญาที่ต้องตีความ รวมไปถึงการสื่อสารผ่านการอ้างถึงตำนานท้องถิ่น เรื่องเล่า และความเชื่อท้องถิ่น แนวคิดที่ปรากฏต่อไปนี้เป็นแนวคิดที่ศึกษาจากบริบทของกลวิธีการประพันธ์

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นท้องถิ่นอินโดนีเซีย

ตำนานท้องถิ่นในอินโดนีเซียมีความหลากหลาย และยังเด่นชัดอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ จนถึงปัจจุบัน ผู้เขียนนวนิยายสมิงสำแดงได้หยิบตำนาน และเรื่องเล่าต่าง ๆ ในบันดุงนำมาใช้เพื่อสื่อสารถึงปัญหาทั้งเชิงวัฒนธรรม สังคม และประวัติศาสตร์ ตำนานเหล่านี้ผู้เขียนชูขึ้นมาเพื่อต่อรองกับวัฒนธรรมกระแสหลัก

พวกเขายังคงนับถือนายทหารเกษียณผู้นี้ และเชื่อฟังในคำสั่ง
ดังนั้นเขาจึงรีบร้อนไปที่นั่น และเห็นผู้คนคลาคล่ำเต็มไปด้วย
คำถามแถวบริเวณรูปปั้นเสื้อแห่งสิลิวังจี และเสาธงชาติ

(เอกา กุณียาวิน, 2561, น. 77)

รูปปั้นเสื้อสิลิวังจีปรากฏในนวนิยายเพียงเหตุการณ์เดียว คือ ตอนที่มาร์ซีโอถูกจับหลังจากสังหารอันวาร์ ซาดัต การปรากฏของรูปปั้นเสื้อสิลิวังจีตอกย้ำความเป็นท้องถิ่นได้อย่างดี ตำนานนี้เชื่อมโยงไปถึงการถือครองเสื้อขาวของมาร์ซีโอ และยืนยันความจริงของตำนานเรื่องนี้ ซึ่งขณะเดียวกันการสังหารอันวาร์ ซาดัต ที่เป็นการต่อต้านการเข้ามาของโลกภายนอก และมีนัยไปถึงการคุกคามในยุคอาณานิคมนั้นก็เชื่อมโยงไปถึงเรื่องเล่าท้องถิ่นอินโดนีเซียของเสื้อจินดาคุที่ปกป้องหมู่บ้านจากนายทุนที่เข้ามารังแกชาวบ้านและทำลายทรัพยากรธรรมชาติ การเชื่อมโยงไปถึงตำนานท้องถิ่นนี้แสดงถึงคุณค่าของตำนาน และเรื่องเล่าของท้องถิ่นอินโดนีเซีย รูปปั้นเสื้อสิลิวังจีที่เคียงคู่เสาธงชาติตามการบรรยายในตัวตนนั้นจึงหมายถึงความเสมอภาคกันของความจริง และคุณค่าของวัฒนธรรมทั้ง 2 แบบ ในขณะที่วัฒนธรรมท้องถิ่นถูกกดทับอยู่นั่นเอง

คืนนั้นเขาฝันเห็นญินสาวออกมาจากตาน้ำ ชักชวนเขาแต่งงาน
กับเธอ ญินตนนั้นหน้าตาเหมือนกับมหาราณี แต่เมื่อเขาตื่นนอน
ในตอนเช้าเขาพบเสื้อเผือกนอนหมอบอยู่ข้างกาย และนั่นคือ
จุดเริ่มต้น

(เอกา กุณียาวิน, 2561, น. 97)

ตัวบทมีการกล่าวถึงญินจากคำบอกเล่าของปู่ มาร์ซีโอได้พบกับญินสาวเป็นครั้งแรก
ในความฝัน ซึ่งญินตนนั้นหน้าตาเหมือนกับมหาราณีคนรักของเขา เสื้อขาวก็เป็นญินประเภทหนึ่ง
ซึ่งญินสาวเองก็เป็นตำนานของท้องถิ่นอินโดนีเซียในระดับเดียวกับตำนานกษัตริย์สิลิวังยี และ
ตำนานจินดากู

แม่น้ำสายนี้ลึกและน้ำนิ่ง แต่ไม่มีจระเข้อาศัยอยู่ จะมีก็แต่
พรายน้ำนาม เลอเลิด ซามัก ที่เชื่อกันว่าสามารถม้วนน้ำได้
ราวกับม้วนเสื้อ สัตว์ในตำนานที่ไม่เคยพบเจอ แต่ทำให้พวก
เด็ก ๆ กลัวจนหวาดได้

(เอกา กุณียาวิน, 2561, น. 83)

ตำนานเลอเลิด ซามัก เป็นตำนานเกี่ยวกับภูตผี วิญญาณ ของชาวอินโดนีเซีย เป็นผี
ที่สิงอยู่ในผ้าห่อศพของตนเพราะไปไหนไม่ได้ “เลอเลิด ซามัก” แปลตามตัวอักษรได้ว่า “ม้วนเสื้อ”
(เอกา กุณียาวิน, 2561, น. 83) ซึ่งคล้ายกับอีกตำนานหนึ่งของอินโดนีเซียคือ ไปจอง (Pocong)
ซึ่งเป็นผีที่สิงอยู่ในผ้าห่อศพเช่นเดียวกัน แต่ในกรณีของเลอเลิด ซามักนั้นอยู่ในบริบทของท้องถิ่น
ต่างจากไปจอง ทำให้การนำเสนอตำนานเลอเลิด ซามักเป็นการนำเสนอตำนานท้องถิ่นอีก
รูปแบบหนึ่งที่ดัดแปลงตำนานไปจองของวัฒนธรรมเมืองหลวงอินโดนีเซีย

เรื่องที่แสดงคืนนั้นคือ ดิติดัน รัมบูต ดิเบละห์ ตูจูล์ เป็น
เรื่องราวของลูกทอผ้าที่ในตอนแรกเหมือนกับมาลิน กุนดง
วีรบุรุษในตำนาน แต่ต่อมาร่ำรวย และละทิ้งแม่จนถูกสาป
กลายเป็นหิน

(เอกา กุณียาวิน, 2561, น. 153)

ในตอนหนึ่ง กอร์มา บิน ซูเอิบ พานูราเอนีในวัยสาวไปชมการแสดงคล้ายมาลิน กุนดิง ซึ่งเป็นนิทานพื้นบ้านของชาวสุมาตราว่าด้วยเรื่องของเด็กชาวหนุ่มประมงซึ่งร่ำรวยหลังจากออกทะเลแสวงโชค เขาสร้างทำเป็นไม่รู้จักรับมาตาที่ยากจน จนถูกผู้เป็นมารดาสาปให้กลายเป็นหิน (เอกา กุณียาวัน, 2561, น. 153) แสดงถึงคุณค่าของนิทานพื้นบ้านที่ทัดเทียมกับนิทานสมัยใหม่ที่แสดงบนเวทีไม่ได้อีกฝั่งหนึ่งของฉาก เป็นการตอบโต้เชิงวัฒนธรรมผ่านการอ้างอิงนิทานพื้นบ้าน

ตัวบทมีการนำเสนอเรื่องเล่าท้องถิ่นไว้ในเนื้อเรื่อง ซึ่งมีนัยเชิงวัฒนธรรม เพื่อประกาศคุณค่าของอัตลักษณ์ท้องถิ่นที่ไม่ควรถูกลดทอนโดยวัฒนธรรมเมืองหลวง การนำเสนอรูปปั้นเสीलิลว้างจึงเป็นสัญลักษณ์ของการแข่งขันต่อการคุกคามทั้งจากรัฐ และการประกาศชัยชนะเหนือประวัติศาสตร์บาดแผลจากยุคอาณานิคม การที่นวนิยายได้อ้างอิงตำนานท้องถิ่นอย่างกษัตริย์ลิลลิว้าง และตำนานจินดาคุ นอกจากจะสื่อนัยของการปกป้องดินแดนแล้ว ยังเป็นการเชิดชูตำนานในบริบทท้องถิ่นเหนือตำนานจากวัฒนธรรมเมืองหลวง เช่นเดียวกับ ตำนานญิน ตำนานเลอเลิด ซามัก และนิทานท้องถิ่นสุมาตราที่สื่อถึงความหลากหลายของวัฒนธรรมท้องถิ่น

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการโต้กลับเชิงวัฒนธรรม สังคม และประวัติศาสตร์

นวนิยายสมัยสำแดงนั้นซ่อนรายละเอียดเล็กๆ ไว้มากมาย มีนัยที่สื่อไปถึงปัญหาเชิงวัฒนธรรม สภาพสังคมในสมัยใหม่ที่ส่งผลให้เกิดปัญหาในชุมชน และร่องรอยของประวัติศาสตร์บาดแผลของชนพื้นเมืองที่ถูกกดขี่ในฐานะเรื่องเล่า ความเป็นท้องถิ่นจึงถูกกดทับไปพร้อมๆ กับบาดแผลทางประวัติศาสตร์ที่ถูกรัฐศูนย์กลางยึดเยียด และไม่รับผิดชอบ

1) บรรพบุรุษเมือง และมะ ราบิอะฮ์: ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกับพื้นที่ทำกิน

ในบริบทของนวนิยายมีการกล่าวถึงตำนานเกี่ยวกับบรรพบุรุษเมืองที่เป็นผู้บุกเบิกพื้นที่ซึ่งเป็นฉากในเรื่อง

ก่อนหน้านั้นหลายปีไซ คราที่สถานที่แห่งนั้นยังเป็นเพียงป่าดง
รกวันตามแนวชายฝั่งทะเลที่มีชาวประมงอาศัยอยู่ ที่ดิน
เหล่านั้นอาจยังไม่มีใครเป็นผู้ครอบครอง...จากทิศตะวันออก
เริ่มปักหลักหมุดสร้างอาณาเขตและจัดการแบ่งสรรปันส่วนกัน
ในหมู่พวกเขา ในอดีตชายเหล่านี้คือชายฉกรรจ์สิบสองคน
ที่เดินทางมาด้วยลา...พวกเขาหักล้างถางพง ปลูกข้าว และ
ถูกจดจำในฐานะบรรพบุรุษเมือง

(เอกา กุณียาวัน, 2561, น. 138)

ตัวละครในบริบทของนวนิยายสอดคล้องกับประชากรกลุ่มที่ 3 ของอินโดนีเซีย เป็นกลุ่มที่มีความล้าหลังมาก อาศัยอยู่ตามบริเวณเทือกเขาในส่วนลึกของประเทศ ดำเนินชีวิตอยู่ด้วยการล่าสัตว์และการเพาะปลูก รัฐบาลอินโดนีเซียได้เข้าไปปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของชนกลุ่มนี้แล้ว ชนกลุ่มนี้ยังยึดหลักการปฏิบัติที่เรียกเป็นภาษาอินโดนีเซียว่า “โกตองโรยง” คือ การช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันในงานต่างๆ เช่น การเพาะปลูก การเก็บเกี่ยว การแต่งงาน การสร้างบ้านที่อยู่อาศัย และการใช้ที่ดินร่วมกัน (วันเพ็ญ ต่อทรัพย์ไพศาล, 2556, อ้างถึงใน จิรประภา อัครบวร, 2558, น. 17) แต่ลักษณะของการบริหารจัดการเกี่ยวกับที่ดินของมะ ราบิอะฮ์ นั้นไม่ใช่อำนาจที่ที่ดินตามหลัก “โกตองโรยง” เสียทีเดียว แต่ก็เป็นกรณีที่ผู้ที่มีที่ดินทำการแบ่งปันพื้นที่อาศัยให้ผู้ที่ไม่มี แต่กรรมสิทธิ์ในที่ดินยังเป็นของเธอ แม้ว่าลักษณะจะต่างกันเล็กน้อย แต่ก็นับได้ว่าเป็นการบริหารจัดการที่ดินที่ตรงกันข้ามกับระบบของโลกสมัยใหม่ซึ่งพุ่งเป้าไปที่การถือครองกรรมสิทธิ์

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มะ ราบิอะฮ์ไม่เคยขับไล่ใครแม้แต่คนเดียว มีแต่พวกเขาที่มาและออกไปเอง นอกจากนั้นหญิงชาวผู้ที่ไม่เคยเรียกเก็บค่าเช่าหรือแม้แต่ขอให้ช่วยค่าภาษี

(เอกา กุณียานัน, 2561, น. 137)

มะ ราบิอะฮ์ ไม่ต้องการยกที่ดินให้เหล่านักล่า ที่จะเอาไปสร้างโรงงาน จึงเริ่มหาวิธีที่จะทำให้ที่ดินทั้งหมดตกไปสู่เจ้าของบ้านทุกคน เธอจึงขายที่ดินในราคาที่เจ้าของบ้านพอจะมีเงินซื้อเท่านั้น จนวาระสุดท้ายของเธอมมาถึง เธอก็แสดงออกในฐานะสามัญชนแห่งประวัติศาสตร์ที่ไม่อาจยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เข้ามาทำลายทรัพยากร และวัฒนธรรมดั้งเดิมของพวกเขา

เข้าวันนั้น มะ ราบิอะฮ์สวมชุดแต่งงานเป็นครั้งสุดท้าย หลังจากปฏิเสธการหว่านล้อมของลูกๆ หัวแข็งพวกนั้น เธอหนึ่งเก้าอี้ตัวเล็กในสวนของบ้าน และค่อยๆ กินดินเข้าไปทีละก้อน หลายคนพยายามเข้าไปห้าม แต่เธอยืนยันว่ากินดินพวกนี้เสียดีกว่าปล่อยให้ตกไปเป็นของลูกๆ ออกตัญญูที่จะปล้นแม่ของตัวเองทั้งที่ยังมีลมหายใจอยู่ และยังคงไถ่ดินใส่จนเต็มปาก มีคนไปแจ้งเรื่องนี้กับพวกลูกๆ และตำรวจกับทหารที่ค่าย เมื่อคนเหล่านั้นเดินทางมาถึง เธอก็นอนราบอย่างสวยงามในชุดเจ้าสาวชาตินลายลูกไม้ไร้วิญญาณ มีคนบอกว่าเธอสลักร่อนกรวด ท้ายที่สุดลูกๆ ของเธอก็ได้ในสิ่งที่พวกเขา

ต้องการ แต่ความดีอันของมะ ราบิอะฮ์ที่พยายามจะปกป้อง
ที่ดินเหล่านี้จนตายจะกลายเป็นตำนานเมืองไปตลอดกาล
(เอกา กุรฎีเยวัน, 2561, น. 144)

มะ ราบิอะฮ์ เป็นสัญลักษณ์ของการยืนหยัดในฐานะของประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม
ท้องถิ่นที่ไม่อาจยอมรับการเปลี่ยนไปสู่สังคมสมัยใหม่ การที่เธอไล่ชุดเจ้าสาว ก็เป็นสัญลักษณ์ที่สื่อ
ไปถึงในยุคที่เธอแต่งงานกับนายทหาร และลอบนำเข้าสินค้าโดยมีทหารคอยดูแลในช่วงปฏิวัติ
ชุดเจ้าสาวอยู่ในฐานะสัญลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่สื่อไปถึงวานวันอันรุ่งโรจน์ในยุคที่เธอ
ประกอบธุรกิจกับสามี สุดท้ายแล้วไม่ว่าจะเป็นชายฉกรรจ์ทั้งสิบสองคนตามตำนานในเรื่องและ
มะ ราบิอะฮ์ ต่างก็เป็นประวัติศาสตร์ที่ถูกจดจำในฐานะตำนาน เรื่องเล่าท้องถิ่นนับว่าเป็นการ
นำเสนอประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อโต้กลับการรุกรานของวัฒนธรรมสมัยใหม่ในอินโดนีเซีย ขณะที่
ลูกๆ ของเธอก็คือสัญลักษณ์ของยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง และการเข้ามาของภาคอุตสาหกรรมที่เข้ามา
ทำลายวัฒนธรรมดั้งเดิมของชนพื้นเมือง

2) นูราเอนีกับห้องครัว: พื้นที่หลบซ่อนของผู้หญิงในสังคมอินโดนีเซียสมัยใหม่

แม้เรื่องราวในนวนิยายจะเกิดขึ้นในสังคมชนบทที่คนในชุมชนต่างคนต่างให้เกียรติกัน
และกัน แต่ผู้เขียนก็กำหนดแนวทางตัวละครให้รับวัฒนธรรมสมัยใหม่เข้ามาคือกอร์มา บิน ชูเอิบ
โดยตัวละครนี้จะทำหน้าที่ในฐานะตัวแทนของวัฒนธรรมชายเป็นใหญ่ที่เข้ามาจากโลกภายนอก

ไม่มีความสนใจใดๆ เกิดขึ้น ที่นูราเอนีทำก็แค่เดินไปห้องครัว
นั่นคือสิ่งที่เธอจะกระทำเมื่อต้องการหลบหน้าและไม่อยากคุย
กับผู้ชายของเธอ

(เอกา กุรฎีเยวัน, 2561, น. 146)

กอร์มา บิน ชูเอิบได้เปลี่ยนไปเป็นคนชั่วร้าย ซึ่งนำไปสู่การกระทำโหดร้ายทารุณกับ
คนในครอบครัว กอร์มา บิน ชูเอิบ ในบริบทของประเด็นนี้จึงเป็นสัญลักษณ์ของปัญหาเชิงวัฒนธรรม
ของโลกภายนอกที่เข้ามากระทำนูราเอนีซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของวัฒนธรรมพื้นเมือง จนนูราเอนีต้อง
เข้าสู่พื้นที่เชิงสัญลักษณ์ของผู้หญิงคือห้องครัว

แม้ว่าในท้ายที่สุดพวกเขาจะสามารถเป็นเจ้าของนาฬิกันนั้นได้
แต่ก็ไม่สามารถหยุดยั้งการสนทนากับสิ่งของในห้องครัว
ของนุราเอนีลงได้ กอร์มาเริ่มคิดว่าภรรยาของเขาเป็นบ้าก็
ตอนนั้น แต่เขาก็ไม่สามารถกลดละความปรารถนาในเนื้อหนัง
สีลางสาตของเธอได้

(เอกา กรณียาวิน, 2561, น. 169)

กอร์มา บิน ชูเอิบถูกตอกย้ำในฐานะสัญญาของปัญหาเชิงวัฒนธรรมของโลกภายนอก
การคุยกับเครื่องครัวของนุราเอนีนับว่าเป็นการแสดงออกเชิงสัญญา เธอพยายามหลีกเลี่ยงโลกแห่ง
ความเป็นจริง และเข้าสู่โลกแห่งจินตนาการ เธอเข้าไปอยู่ในโลกแห่งจินตนาการว่าเครื่องครัว
คือ เพื่อนของเธอ ห้องครัวจึงเป็นพื้นที่หลบซ่อนเชิงสัญญาของสตรีในสังคมอินโดนีเซียสมัยใหม่
จากระบบชายเป็นใหญ่ที่กดทับ การที่นุราเอนีสนทนากับเครื่องครัวจึงแสดงถึงปัญหาของวัฒนธรรม
จากโลกภายนอกที่กอร์มา บิน ชูเอิบ รับเข้ามา และกระทำต่อครอบครัว

3) ผู้พันชัฏระห์: ความล้มเหลวของรัฐที่มีต่อท้องถิ่น

ผู้พันชัฏระห์ เป็นทหารปลดเกษียณที่ถูกรัฐส่งมาดูแลหมู่บ้าน แต่สุดท้ายเขาก็กลมกลืน
แล้วอยู่ในฐานะชาวบ้านคนหนึ่ง โดยเขาเองไม่สามารถจัดการสิ่งใดในหมู่บ้านด้วยฐานะของคน
ของรัฐได้เลยนับแต่ย้ายเข้ามาประจำการ การที่รัฐบาลมอบที่ดินในสุสานวีรชนให้ผู้พันชัฏระห์
เป็นสัญญาของการก้ำกัฏและกีดกันอดีตนายทหารออกจากระบบ และการบริหารของรัฐ ผู้พัน
ชัฏระห์เองก็เหมือนกับตายไปพร้อมกับวีรชนในสุสานมูมมอองของรัฐ

แม้จะเกษียณอายุราชการมาหลายปีติดๆ แต่เขาก็กังไป
ยืนแถวในพิธีวันชาติร่วมกับสหายผ่านศึกเป็นประจำทุกปี
รัฐบาลท้องถิ่นในสมัยก่อนได้มอบที่ดินผืนเล็กๆ ในสุสานวีรชน
ตอบแทนให้แก่การอุทิศตนเสียสละเพื่อชาติของเขา แต่เขา
กลับบ่นว่านั่นเหมือนเป็นการบอกให้เขาไปตายเสียไว ๆ
มากกว่า

(เอกา กรณียาวิน, 2561, น. 32)

อีกทั้งในเหตุการณ์หลังจากเห็นศพอันวาร์ ชาดัต ผู้พันชัฏระห์ ให้ความเห็นต่อ
เหตุการณ์นี้ว่ารอยเขี้ยว รอยฟันที่สร้างบาดแผลเหวอะหวะบนศพนั้น เป็นร่องรอยของดาบ
ซามูไร ซึ่งดาบซามูไรนั้นเป็นสัญญะของสิ่งตกค้างจากสงคราม ความเห็นนี้แสดงให้เห็นว่า

ผู้พันชัตรีหมีมุ่มมองในฐานะของนักรบครอบงำอยู่ ขณะเดียวกันก็เป็นมุ่มมองของรัฐ มุ่มมองนี้ขัดแย้งกับมุ่มมองของคิยาญีละฮ์โร มะ โซมา ที่เป็นตัวแทนของชนพื้นเมือง

“ไม่ใช่เลย ไอ้เด็กนั้นมันขี้แยเส้นเลือดของเขาจนขาดเหวอะ
ต่างหาก”

(เอกา กุณียาวัน, 2561, น. 34)

การโต้แย้งดังกล่าว เห็นได้ว่าคิยาญีละฮ์โร มะ โซมาเป็นตัวแทนของชนพื้นเมืองที่เข้าใจบริบทของวัฒนธรรมหรือความเชื่อพื้นเมือง มุ่มมองต่อปรากฏการณ์ตรงหน้าของผู้พันชัตรีหมีและคิยาญีละฮ์โร มะ โซมาจึงต่างกัน รวมไปถึงมุ่มมองต่อการทำศพ ที่ผู้พันชัตรีหมียังสงสัยการแต่งตัวศพด้วย เพราะฝ่ายหนึ่งคือชนพื้นเมืองและอีกฝ่ายหนึ่งคือตัวแทนของรัฐ ประเด็นนี้ทำให้เห็นว่ารัฐไม่เข้าใจ หรือไม่พยายามทำความเข้าใจบริบทของชนพื้นเมืองได้เท่ากับชนพื้นเมืองด้วยตนเอง แม้ผู้พันชัตรีหมีจะอาศัยอยู่ในบ้านดุงมานาน แต่ก็ยังไม่เข้าใจความจริงหลายอย่างได้เท่าคนท้องถิ่น

4) วันประกาศอิสรภาพ: การปลดแอกของรัฐที่ละทิ้งชนพื้นเมือง

นุราเอนีในวัยสาว ได้ไปดูละครในคืนวันประกาศอิสรภาพของอินโดนีเซีย โดยปมปัญหาต่าง ๆ ทั้งจากวัฒนธรรมจากภายนอก การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และบริบททางประวัติศาสตร์ ปรากฏในช่วงนุราเอนีอยู่ในวัยของการเป็นคุณแม่ คือในเวลาปัจจุบันของนวนิยาย

ก่อนหน้านี้อะเคเคยมาดูละครกับกลุ่มเพื่อนสาวในคืนวัน
ประกาศอิสรภาพที่ได้มามีไปด้วยการเฉลิมฉลอง ตลอดการแสดง
ไม่มีอะไรพิเศษนอกจากออร์มา บิน ซูเอิบพยายามจะจับมือ

(เอกา กุณียาวัน, 2561, น. 161)

ขณะเดียวกันปมปัญหาต่าง ๆ ในเรื่องล้วนเกิดหลังจากวันประกาศอิสรภาพทั้งสิ้น ตีความได้ว่าหลังจากประกาศอิสรภาพปัญหาต่าง ๆ ของชนพื้นเมืองไม่ได้คลี่คลายเหมือนกับการประกาศอิสรภาพของรัฐในเมืองหลวง ผ่านสัญญาของความเลวร้ายในยุคอาณานิคม คือดาบซามูไรของญี่ปุ่นซึ่งปลุกฝังแนวคิดชาตินิยม ไรโกโกที่เป็นสัญญะของฮอลันดาซึ่งมีอยู่ทั่วไปเพื่อตอกย้ำความเจ็บปวดของชนพื้นเมือง และผู้พันชัตรีหมีที่เป็นสัญญะของความไม่เข้าใจบริบทท้องถิ่นของวัฒนธรรมเมืองหลวง ยืนยันถึงปัญหาดังกล่าวที่นวนิยายสมิงสำแดง

นำเสนอในเนื้อเรื่อง ทำให้เห็นว่าการประกาศอิสรภาพของรัฐและเมืองหลวงที่รวมกับชนพื้นเมือง
ชนพื้นเมืองยังคงต้องอยู่กับบาดแผลทางประวัติศาสตร์

5) ไก่โกโก้ และดาบซามูไร: การบุกรุกของอาณานิคม

บริบทของนวนิยาย จะเห็นไก่โกโก้ถูกลบเลือนจากคนในพื้นที่ และกลายเป็น
สถานที่เปลี่ยว เป็นแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่น ทั้งการสูบบุหรี่ อ่านหนังสือโป๊ ทะเลาะวิวาท พลอดรัก
ไก่โกโก้จึงกลายเป็นมุมมืดของพื้นที่ท้องถิ่น

บางที่สวนโกโก้ก็กลายเป็นสถานที่ทะเลาะวิวาท ที่นัดเดท
ของความรักร้ายใจ และครั้งสองครั้งที่กลายเป็นสมรภูมิ
กลายเป็นสมรภูมิของพวกจิกโก้

(เอกา คุรุณียวาน, 2561, น. 64)

ไก่โกโก้ในอินโดนีเซียมีอิทธิพลมาจากตะวันตกที่เข้ามายึดครองเป็นสิ่งตกค้างจากเจ้า
อาณานิคม แม้ว่าในปัจจุบันโกโก้จะเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของอินโดนีเซีย แต่ชนพื้นเมืองไม่ได้
ต้องการไก่โกโก้เช่นเมืองหลวง ไก่โกโก้ในบริบทของนวนิยายจึงไร้ค่า ถูกปล่อยให้ร้างเป็นสัญลักษณ์
ของความเลวร้ายในยุคอาณานิคม ขณะเดียวกันดาบซามูไรเป็นสัญลักษณ์ของญี่ปุ่น

“เมื่อเที่ยงนี้เอง ฉันเห็นมันถืออาวุธที่หลงมาจากสงคราม
ดาบซามูไรขึ้นสนิม ใต้เต็กสารเลวมันคงไม่ได้แอบเอาคืนไป
หลังจากที่ฉันยึดไอ้ของเองช่วยพรรคนี้มาหรอกนะ”

(เอกา คุรุณียวาน, 2561, น. 34)

ผู้พันชัชรหัสกล่าวว่าบาดแผลบนคออันวาร์ ชาดัตต์เป็นบาดแผลจากดาบซามูไรที่
มาร์ซีโอถืออยู่ก่อนหน้านี้ แต่ความจริงแล้วบาดแผลนั้นเกิดจากมาร์ซีโอและพลังของเสือขาว จึง
แสดงให้เห็นถึงความเสื่อมโทรมของอิทธิพลจากญี่ปุ่น ที่ไม่สามารถมีอิทธิพลเหนือความเป็น
ท้องถิ่นที่สื่อผ่านเสือขาวและมาร์ซีโอได้ ขณะเดียวกัน แนวคิดชาตินิยมในอินโดนีเซียถูกปลูกฝัง
โดยญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ก่อนการประกาศเอกราช ดาบซามูไรขึ้นสนิมจึงกลายเป็น
สิ่งตกค้างจากญี่ปุ่นซึ่งก็คือแนวคิดชาตินิยมนั่นเอง ซึ่งแนวคิดนี้อาจสร้างปัญหาในการบริหาร
จัดการกับบริบทของประเทศที่มีความหลากหลายอย่างอินโดนีเซีย

4. บทสรุป

การสลายพรมแดนของความจริงและความมหัศจรรย์ในนวนิยายสมิงสำแดง ได้เปิดโอกาสให้แนวคิดทั้ง 2 ข้อคือ ความเป็นท้องถิ่นและความเป็นเมืองหลวงได้ปะทะสังสรรค์กัน เห็นได้ว่าเหตุการณ์สัจนิยมมหัศจรรย์พยายามนำเสนอความเป็นท้องถิ่นที่อยู่เหนือความเป็นเมืองหลวง สืบเนื่องมาจากความเป็นท้องถิ่นในอินโดนีเซียที่เป็นประเทศที่มีความหลากหลายเป็นอย่างมาก มักมีพื้นที่ห่างไกลที่ยากต่อการติดต่อเดินทาง ความเป็นท้องถิ่นจึงเข้มข้น เมืองถูกความเป็นเมืองหลวงเข้าไปปะปน ความเป็นท้องถิ่นทั้งตำนาน เรื่องเล่า ประวัติศาสตร์ จึงถูกยกเสนอคุณค่าอัตลักษณ์ของท้องถิ่น และต่อต้านการเข้ามาของคนนอก ซึ่งจะสอดคล้องกับนาจริมหัตถ์ที่เห็นว่าพื้นที่บนดงคือดินแดนไม่ต้อนรับคนนอก พื้นที่ในแง่นี้เป็นพื้นที่ในเชิงภูมิศาสตร์ซึ่งสอดคล้องกับวัฒนธรรมเพราะบนดงในอดีตมีความเข้มข้นของวัฒนธรรมเพราะเป็นดินแดนที่มีภูเขาล้อมรอบยากต่อการเข้าถึง คนนอกจึงหมายถึงโลกภายนอกในทุกมิติทั้งวัฒนธรรม ค่านิยม ประวัติศาสตร์ และสังคม โดยตัวแปรสำคัญแห่งการต่อต้านนั้นก็คือตำนานการปกป้องผืนป่าและชุมชนไม่ว่าจะเป็น กษัตริย์สิลีวังจี และจินดาคุ ซึ่งถูกเล่าต่อผ่านตัวละครสัจนิยมมหัศจรรย์อย่างมาร์ซีโอ และเสื่อขาว ประเด็นเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายเชิงวัฒนธรรมของประเทศอินโดนีเซีย และความเป็นอัตลักษณ์ที่เข้มข้นของท้องถิ่นที่คนนอกไม่อาจเข้าใจได้ง่ายๆ

เอกา กูร์ณียาน นำเสนอประวัติศาสตร์แบบท้องถิ่นที่เป็นเรื่องเล่า รวมไปถึงการตีแผ่ความจริงเรื่องที่ว่าวันประกาศอิสรภาพนั้นไม่ได้หมายถึงการปลดแอกให้ชนพื้นเมือง เป็นประเด็นในเชิงประวัติศาสตร์ที่ผู้เขียนนำเสนอประวัติศาสตร์แบบท้องถิ่น และโจมตีประวัติศาสตร์แห่งวันประกาศอิสรภาพของเมืองหลวง ขณะเดียวกันผู้เขียนยังโจมตีการเข้ามาของรัฐที่ไม่ได้ช่วยให้อะไรดีขึ้นอย่างผู้พ้นชัฏระห์ การต่อต้านที่แท้จริงจึงตกเป็นหน้าที่ของความเป็นท้องถิ่นอย่างเสื่อขาว อีกทั้งผู้เขียนยังมุ่งโจมตีสภาวะสังคมภายนอก คือ แนวคิดชายเป็นใหญ่ที่กอร์มา บิน ชูเอิบรับเข้ามาจากเมืองอื่นและสร้างปัญหาให้ครอบครัว ตีแผ่พื้นที่ของผู้หญิงที่อยู่ภายใต้อำนาจผู้ชาย ซึ่งกำลังเป็นปัญหาสำคัญในประเทศ ผู้เขียนพยายามส่งสารถึงสังคมในเมืองหลวงว่าวัฒนธรรมที่กำลังดำเนินอยู่ในเมืองหลวงนั้นสร้างปัญหาเพียงใด ทั้งยังเข้ามาทำลายวัฒนธรรมท้องถิ่น เมื่อมาร์ซีโอยอมรับการสมรสกับเสื่อขาว เมื่อเสื่อขาวได้สังหารอันวาร ซาตัต เมื่อนั้นจึงเป็นการปลดแอกของชนพื้นเมืองเหนือประวัติศาสตร์บาดแผล และอิทธิพลจากโลกภายนอกทั้งปวง

เอกสารอ้างอิง/References

- จิรประภา อัครบวร. (2558). ระบบบริหารราชการของสาธารณรัฐอินโดนีเซีย. กรรณการพิมพ์.
- ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช. (2559). สัจนิยมมหัศจรรย์ในงานของ กาเบรียล การ์เซีย มาร์เกซ, โทนี มอร์ริสัน, และวรรณกรรมไทย. อ่าน.
- วิทย์ บัณฑิตกุล. (2555). สาธารณรัฐอินโดนีเซีย. สถาพร.
- สามารถ ทองเผื่อ. (2562). วัฒนธรรมการเมืองของประเทศมุสลิมในอาเซียน: กรณีศึกษาอินโดนีเซีย. วารสารสมิแล, 40(1), 15-16.
- สุเดช โชติอุดมพันธ์. (2554). สัจนิยมมหัศจรรย์ในวรรณกรรมของ กาเบรียล การ์เซีย มาร์เกซ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธา ศาสตร์. (2525). วรรณคดีเปรียบเทียบ. มूलนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์.
- เอกา คุรณิยาวัน. (2561). สมิงสำแดง (เพ็ญศรี พานิช, ผู้แปล). ไลต์เฮาส์. (ต้นฉบับพิมพ์ปี 2557).
- Astika, A. (2020). 3 Ciri dan Perbedaan Khodam Pendamping Dari Leluhur dan Hasil Amalan. <https://www.sonora.id/read/>
- Hanif, M. (2019). Perancangan Informasi Cerita Cindaku Harimau Sumatera Melalui Media Video Animasi. Bandung, Fakultas Desain Universitas Komputer Indonesia.
- Millenial, D. (2020). Menguak Legenda Harimau Putih Pasukan Pajajaran. <https://kumparan.com/>